

FESTIVAL LESA

KOČEVJE · 9. - 20. NOVEMBER 2016

ZAKLADI LESA

Letos v Kočevju pripravljamo že 4. festival lesa in gradimo zgodbe o eni izmed najpomembnejših dobrin kočevske pokrajine. Otvorjen bo z razstavo Dotik lesa v sredo, 9. 11. S festivalom želimo zgodbo dreves, ki nas vsepovsod obdajajo, približati ljudem in jih spomniti na ta izjemni dar. Predvsem želimo poudariti, kako koristen je lahko les in kaj vse nam ponuja, če ga le znamo pametno izkoristiti. Iz lesa pa lahko naredimo marsikaj in to bomo odkrivali tudi na ustvarjalnih delavnicah v nedeljo, 13. in 20. novembra, ob 10.00 v stavbi SŠ. Tudi naša Gimnazija in srednja šola Kočevje sodeluje pri festivalu, zato smo pripravili nekaj člankov in jih tako objavili v tem časopisu.

Kaja Iglič, 4. b

ZNAMENITI STOL REX IN IZDELKI IZ DRUŽINE REX

Stol Rex nedvomno velja za simbol uspešnega domačega industrijskega oblikovanja. To, da je njegova vrednost neprecenljiva, potrjujejo številne nagrade na mednarodni ravni, razstavljen pa je tudi v Muzeju sodobne umetnosti MoMA v New Yorku. Njegove ključne lastnosti so kakovost, funkcionalnost in tehnična inovativnost. Stol Rex je sklopljiv, lahek in transparenten. Zato je idealen za uporabo v manjših prostorih, kot so stanovanja. Prav tako pa je zelo primeren za rabo v javnih prostorih, kot so hoteli in klubske sobe, ter nepogrešljiv na številnih terasah v gostinskih lokalih. Njegova najbolj unikatna lastnost pa je to, da je izdelan iz domačih lesnih vrst, kar na neki način uveljavlja njegov izvor.

Ko mnogi pomislijo na besedo rex, je njihova prva asociacija zgodba o uspehu. Rex je namreč zares zgodba o uspehu, ki je še danes marsikomu v navdih pri ustvarjanju pohištva in ustvarjanju z lesom samim. Stol Rex je bil in je še zmeraj eden najuspešnejših pohištvenih primerkov, izdelanih v Sloveniji v velikanskih količinah – narejenih je več kot 2 milijona rexov. Zanimanje za ta izdelek je celo prerasel na svetovno raven, najbolj pa je bil popularen v šestdesetih letih prejšnjega stoletja.

Stol Rex je šel skozi več razvojnih faz. Prva ideja o proizvodnji stola je nastala leta 1952. Od vseh modelov stola Rex pa je bil najbolj zanimiv šesti model – Rex 120. Stol je sprva izgledal zelo privlačno, saj je imel tanek profil letvic,

ki naj bi pripomogel k manjši porabi materiala. Model pa so še večkrat izboljšali, dokler niso dobili končnega modela Rex 120, ki je bil prvič predstavljen leta 1953. Prvi sklopni stol pa je nastal leta 1956. Najbolj zanimiv pa je podatek, da si je njegov oblikovalec Niko Kralj prizadeval za masovno proizvodnjo tega stola, saj je želel, da bi bil dostopen širši množici ljudi.

Izvor imena za stol izvira iz latinščine in pomeni kralj, to pa je priimek njegovega oblikovalca. Izdelan je iz masivne bukve in vezane plošče iz bukovega lesa. Stol Rex je popolnoma nespremenjen ostal do leta 2001, ko se je njegova proizvodnja v tovarni Stol

Kamnik ustavila. Po letu 2004 pa je njegova proizvodnja ponovno zaživela v podjetju Impakta Les. V tem času je bil stol malce modificiran zaradi prilagoditev novim proizvodnim danostim. Poleg tega so ga začeli proizvajati iz novega materiala, in sicer brezovega furnirja, namesto masivnega lesa pa uporabljajo lamelirani les. Mnogi menijo, da bi bil lahko stol Rex naš nacionalni ponos. Toda pri nas ne znamo izkoristiti oblikovalskih presežkov. Tako se lahko vprašamo, kako je mogoče, da slovenska podjetja po eni strani tožijo, da nimajo prepoznavnih blagovnih znamk, po drugi strani pa mečejo uspešne blagovne znamke stran in jih zaničujejo.

KDO JE SPLOH BIL NIKO KRALJ?

Slika 1: Niko Kralj (<http://www.mladina.si/108144/niko-kralj-arhitekt-oblikovalec-in-izumitelj/>)

Nika Kralja (1921-2013) se mnogi ljudje spominjajo kot izjemnega človeka. Bil je oseba, ki je poznala mnoge skrivnosti lesa samega. Danes se ga mnogi spominjajo kot vizionarja. Označujejo ga kot človeka, ki je veliko pripomogel k uspehu Slovenije. Svoji oblikovalski stroki je bil predan z vsem srcem. Zmeraj je bil pripravljen sodelovati s sodelavci. Poleg vsega naštetega pa je pionir in utemeljitelj slovenskega industrijskega

oblikovanja. Sodi med mednarodne strokovnjake na področju oblikovanja v drugi polovici 20. stoletja. Njegovo delo je bilo l. 1962 nagrajeno s Prešernovo nagrado za uspeh na področju industrijskega oblikovanja in arhitekture.

Kralj je stremel k temu, da bi bili njegovi izdelki dostopni največjemu možnemu krogu potrošnikov. Večino svojih izdelkov je zato zasnoval za visokoserijsko proizvodnjo, tako so jih proizvajali tudi po več sto tisoč. Zaradi svoje brezčasnosti sodijo Kraljevi izdelki v zakladnico evropske moderne klasike. Kralj je bil ustanovitelj in predstojnik inštituta za oblikovanje. Zaradi svojega izjemnega dela je še danes marsikateremu arhitektu ali oblikovalcu izjemen vzor.

Danaja Kurnik, 3. a

MAJHEN GLODALEC

Že Valvasor je pisal o polhih. A v naših gozdovih so živeli že pred njim, saj so jih že Rimljani v svoji literaturi omenjali kot kulinarično specialiteto. Polhi so majhne, za prst velike živalce, ki jih ljudje izjemno radi koristimo v kulinariki, modi ter še na nekaj drugih področjih. So zelo različnih velikosti in barv ne glede na spol. Razmnožujejo se poleti, in sicer v odvisnosti od količine hrane, ki bo na voljo čez leto. Pri nas gredo polhi na prezimovanje s prvimi slanami, prebudijo pa se po navadi meseca aprila. Najraje jedo žir, vendar pojedjo tudi druge gozdne plodove.

Polhe lovimo s pastmi, ki so navadno lesene s kovinskim mehanizmom.

S polhi sem se поблиže spoznal že kot otrok, saj jih je moj dedek zelo rad lovil. Ko je nabral dovolj kož, si je dal izdelati polhovko, ki je zelo udobno, toplo ter lepo pokrivalo za hladnejši del leta, za nas Slovence pa je tudi nekakšen simbol.

Odločil sem se, da bom pri zgodovini izdelal raziskovalno nalogo o zgodovini lova na polhe na Kočevskem. Ta tema je namreč pri nas zelo slabo raziskana in trenutno še ni literature o zgodovini

lova na polhe na Kočevskem. V raziskovalni nalogi bom poskušal preko različnih virov ugotoviti, na kakšne načine so včasih lovili polhe, ali je bilo kaj krivolova, in če je bil, kakšne so bile kazni. Dandanes polha le še redko zasledimo na kakšnem krožniku ali kosu oblačila, zato bi rad izvedel, kaj

vse so naredili iz kože ter kako so to naredili. Ker se iz otroštva spominjam samo odličnih pečenih polhov, me zanima, kako so jih znali pripraviti še drugače. Upam, da bom med izdelavo naloge dobil odgovore na vsa vprašanja, ki sem si jih zastavil.

Žan Perko, 2. a

D. P. D.

Zelo se mi smeje, prikrito
smreka, daleč pod goro
in javor radosti se zvito
sprot' bistri mi duše dno.

Pogledavam

zdaj na levo

zdaj na desno

drevesa se mi smejejo.

Kako to smelo
stran od sebe
roke vejejo

Nežno me po koži boža
in botri;
Če umrem
naslednje jutro z mene drvó se zvali.

Kljubovalo bo času
spomin na mé obujalo.
Skozi veke zgodovinske
kot jaz, ponosno stalo bo;

a,

Ko me posekajo,
ko bom zrel
z mene pocedi
se le mleček bel

Gašper Wiliem Katern, 4. b

